

KIRÂATLER MES'ELESİ (4)

(...dünden devam)

Allah'ın, Kur'ân'ı indirdiği yedi harf, bir harf ve kelime üzerinde aynı anlamı veren yedi dil, yani yedi değişik lehçedir. Meselâ gel anlamını veren:

كَلِمَاتٌ مِّمَّا كَلَّمَ اللَّهُ نوحًا وهودًا وصالحًا وإبراهيمَ وإسماعيلَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَجِبْرِيْلَ الَّذِي بُعِثَ فِي الْقُرْآنِ وَإِن كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

ve benzeri eş anlamlı değişik kelimelerdir. İbn Mes'ûd kırâatinde “

كَلِمَاتٌ مِّمَّا كَلَّمَ اللَّهُ

” yerine “

كَلِمَاتٌ

” okunması bunu gösteriyor.

Şimdi burada şu soru sorulabilir: Kur'ân, böyle yedi değişik lafızla indirildiyse bunların altısı ne oldu? Nesh mi edildi? Yoksa ümmet bunları zâyi mi etti? Taberî bu soruyu şöyle yanıtlıyor:

“Hayır bunlar neshedilip kaldırılmadı, ümmet de korumakla yükümlü olduğu şeyi zâyi etmedi. Zira ümmet, Kur'ân'ı korumakla yükümlü tutulmuş, ama yedi harften sadece dilediğini korumakla serbest bırakılmıştı. Tıpkı gücü yeten kimsenin, yemînin üç keffâretinden birini: ya köle âzâdını veya fakirlere yemek yedirmeyi, yahut onları giydirmeyi uygulamakta serbest olması gibi. Şimdi bu keffâretlerden birini yapan kimse, üzerine düşen Tanrı hakkını ödemiş olacağı gibi, şartların gereği olarak Kur'ân'ın yedi harfinden sadece birini seçip koruyan kimse de üzerine düşeni yapmıştır. Bir kırâatte durmayı gerektiren sebep de ümmetin birliğini, Kur'ân'ın bütünlüğünü korumaktır.”

Daha sonra Taberî, Hz. Ebubekir ve Osman zamanlarında Kur'ân'ın derlenmesini anlatıyor:

Ebûbekir'in emri üzerine Zeyd, Kur'ân'ı deri parçalarına, kürek kemiklerine, hurma kabuklarına yazdı. Ebûbekir'in yanında kalan bu Mushaf, onun ölümü üzerine Ömer'e, o da ölünce kızı ve Peygamber'in zevcesi olan Hafsa'ya geçti.

Ermenistan seferinden dönen Huzeyfe ibn el-Yamân, evine gitmeden Osman'ın yanına varıp şöyle dedi:

– Ermenistan'da çarpıştım; ordu içinde Iraklılar ve Şamlılar vardı. Şamlılar Übeyy ibn Ka'b'ın kırâatini okuyor; kendi bildiklerine aykırı olan kurâati duyan Iraklılar, onları küfürle suçluyorlardı. Şamlılar da kendi kırâatlerine aykırı olan İbn Mes'ûd kırâatini okuyan Iraklıları kâfir sayıyorlardı.

Bu söz üzerine Osman, Zeyd'e, Mushaf'ı yazmasını emretti:

– Ben senin yanına akıllı, fasîh birini de vereceğim. İkiniz, üzerinde birleştığınız şeyleri yazın. Ayrılığa düştüğünüz şeyleri de bana getirin, dedi.

Ebân ibn Sa'îd ibn el-Âs'ı, Zeyd'e yardımcı verdi. Kur'ân'ı yazan Zeyd ile Ebân ibn Sa'îd: “□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□

” (Bakara: 92/248)

kelimesinin yazımında görüş ayrılığına düştüler. Zeyd kelimenin yuvarlak tâ (

□

) ile, Ebân ibn Sa'îd ise uzun tâ (

□

) yazılması gerektiğini söylüyordu. Konu kendisine götürülen Hz. Osman, kelimeyi uzun tâ ile (

□□□□□□□□

) şeklinde yazdı.

(devamı yarın..)